

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd — RP 100/2023 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av sametingslagen och 40 kap. 11 § i strafflagen

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av sametingslagen och 40 kap. 11 § i strafflagen (RP 100/2023 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Grundlagsutskottet (GrUB 4/2025 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen noggrant bevakar hur lagen fungerar och vilka konsekvenser den har för tillgodoseendet av samernas självstämmanderätt och för olika grupper samt att regeringen vid behov utan dröjsmål vidtar lämpliga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att avhjälpa de problem som upptäcks.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av sametingslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sametingslagen (974/1995) 18 e—18 i, 23 a, 26 b, 26 d, 27 a, 42 a och 42 b §, sådana de lyder, 18 e—18 i, 42 a och 42 b § i lag 1725/1995, 23 a och 26 d § i lag 1279/2002, 26 b § i lagarna 1279/2002 och 852/2020, samt 27 a § sådan den lyder i lagarna 1279/2002 och 335/2020,
ändras 1—4, 4 a, 5—16, 18, 18 a, 18 d, 19—25, 25 a, 26, 26 a, 27—31, 31 a, 31 c, 31 h, 32, 34, 35, 38—40 och 40 c §, rubriken för 5 kap, 41 §, rubriken för 6 kap. samt 42 och 43 §,
av dem 1, 21, 22, 24, 25, 25 a, 26, 26 a, 27, 28, 31, 31 a, 31 c, 31 h, 34, 35 och 40 c § sådana de lyder i lag 1279/2002, 4 a § sådan den lyder i lag 335/2020, 5, 13, 15, 20, 30 och 43 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1279/2002, 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 626/2011, 16, 18 a, 18 d och 42 § sådana de lyder i lag 1725/1995, 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1026/2003,

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

23 § sådan den lyder i lagarna 1279/2022 och 335/2020, 40 § sådan den lyder i lagarna 1279/2002 och 852/2020 samt 41 § sådan den lyder i lag 852/2020, samt

fogas till lagen nya 9 a, 9 b, 17 a, 17 b, 25 b, 41 a—41 m, 43 a och 43 b § samt en bilaga som följer:

1 §

Lagens syfte

Samerna såsom ett urfolk ska, enligt vad som bestäms närmare i denna lag och annanstans i lag, för förverkligandet av deras självbestämmanderätt tillförsäkras kulturell autonomi inom samernas hembygdsområde i ärenden som angår deras språk och kultur. För skötseln av ärenden som hör till den kulturella autonomin ska samerna utöva sin självbestämmanderätt och genom val som förrättas bland dem välja ett sameting.

Sametinget verkar inom justitieministeriets förvaltningsområde.

2 §

Statens ekonomiska ansvar

I statsbudgeten ska det upptas ett tillräckligt anslag för de uppgifter som avses i denna lag.

3 §

Rätt att bli antecknad i vallängden

Rätt att bli antecknad i vallängden har den som anser sig vara same, förutsatt att

1) personen själv eller åtminstone någon av hans eller hennes föräldrar, far- eller morföräldrar eller far- eller morföräldrarnas föräldrar har lärt sig samiska som första språk,

2) åtminstone en av hans eller hennes föräldrar är eller har varit antecknad som röstberättigad vid val till sametinget som ordnats den 1 januari 2027 eller senare.

En förutsättning för antecknande i vallängden är också att de övriga krav för rösträtt som i denna lag föreskrivs i fråga om ålder, medborgarskap och folkbokföring uppfylls.

4 §

Samernas hembygdsområde

Med samernas hembygdsområde avses ett område som har märkts ut på den karta som utgör bilaga till denna lag och som omfattar Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner samt Lapin paliskunta benämnda renbeteslags område i Sodankylä kommun.

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

4 a §

Tillämpning av förvaltningsrättsliga författningar

På sametinget och dess organ tillämpas förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), arkivlagen (831/1994) och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), om inte något annat bestäms i denna lag.

2 kap.

Sametingets uppgifter

5 §

Sametingets allmänna behörighet

Till sametinget hör att fatta beslut i ärenden som angår samernas språk och kultur samt deras ställning som urfolk och sköta uppgifter i anslutning till dessa ärenden. I andra ärenden främjar sametinget förverkligandet av samernas självbestämmanderätt.

För att tillgodose samernas självbestämmanderätt deltar sametinget i enlighet med förhandlingsplikten och samarbetskyldigheten i beredningen av och beslutsfattandet i de ärenden som avses i 9 §. I ärenden som hör till dess uppgifter kan sametinget hos myndigheter väcka initiativ och göra framställningar, avge utlåtanden, utveckla och förvalta samekulturen samt bevilja finansiering.

För att trygga bevarandet och utvecklandet av samiska språket och den samiska kulturen är sametinget sakkunnig i fråga om undervisningen och utbildningen för samer och främjar utvecklingen av dem som en helhet.

I ärenden som hör till dess behörighet utövar sametinget sin beslutanderätt så som det föreskrivs i denna lag eller särskilt någon annanstans i lag.

I ärenden som hör till dess uppgifter ska sametinget för sin del se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Sametinget ska behandla alla människor jämlikt och främja jämställdheten mellan könen enligt vad som närmare föreskrivs genom lag.

Sametinget fastställer en arbetsordning för sin verksamhet.

6 §

Hur samerna ska företrädas

Sametinget ska företräda samerna i sina nationella och internationella uppdrag.

Riksdagens svar RSv 82/2025 rd

7 §

Berättelse

Sametinget ska årligen för riksdagen utarbeta en berättelse över betydelsefulla händelser i utvecklingen av frågor som angår samerna. Berättelsen kan innehålla förslag till åtgärder som behövs för att trygga samernas rättigheter.

8 §

Fördelningen av anslag

Sametinget beslutar om användningen av de medel som anvisats för sametingets egen verksamhet. I sametingets beslut om användning av medel för egen verksamhet får ändring inte sökas genom besvär.

Sametinget beslutar om de understöd som beviljas via sametinget. Vid skötseln av uppgiften är sametinget statsbidragsmyndighet. Understöd som beviljas via sametinget ska omfattas av samernas språkliga och kulturella autonomi. Närmare bestämmelser om förfarandena vid fördelningen av understöd som beviljas via sametinget får utfärdas genom förordning av statsrådet.

På understöd som beviljas av sametinget tillämpas statsunderstödslagen (688/2001).

9 §

Samarbetsskyldighet och förhandlingsplikt

Myndigheter och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska förhandla med sametinget vid beredningen av lagstiftning, administrativa beslut och andra åtgärder som kan ha särskild betydelse för samerna i syfte att uppnå enighet med eller samtycke från sametinget innan beslut fattas. Samarbetsskyldigheten och förhandlingsplikten gäller åtgärder som ska vidtas på eller vars verkan sträcker sig till samernas hembygdsområde samt andra åtgärder som särskilt påverkar samernas språk eller kultur eller deras ställning eller rättigheter som urfolk och som gäller

- 1) områdesanvändning,
- 2) skötsel, användning, genomförande av skyddsåtgärder, arrendering och överlåtelse som gäller statens mark, skyddsområden och ödemarksområden,
- 3) letning efter och utvinning av fyndigheter som innehåller gruvmineral samt guldvaskning som sker på statens mark- och vattenområden,
- 4) ändring i lagstiftningen eller förvaltningen angående näringar som hör till samisk kultur,
- 5) åtgärder som berör den biologiska mångfalden och klimatförändringen,
- 6) utveckling av den samiskspråkiga småbarnspedagogiken samt undervisningen på samiska och i samiska språket,
- 7) tillhandahållande och utvecklande av social- och hälsovårdstjänster på samiska,
- 8) tryggnad och utvecklande av sametingets resurser och övriga verksamhetsförutsättningar, eller
- 9) något annat motsvarande ärende som har inverkan på samernas språk eller kultur eller deras ställning eller rättigheter som urfolk.

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

9 a §

Beaktande av samernas rättigheter i verksamhet utförd av myndigheter och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter

Myndigheter och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska vid planeringen och genomförandet av åtgärder som avses i 9 § med de medel som står till förfogande

1) främja bevarandet och utvecklandet av samiska språk samt samernas rätt och förutsättningar att bevara och utveckla sin kultur inklusive sina traditionella näringar, och

2) minska sina åtgärders negativa konsekvenser för de samiska språken och för samernas rätt och förutsättningar att bevara och utveckla sin egen kultur inklusive sina traditionella näringar.

9 b §

Förfarande vid samarbete och förhandlingar

Myndigheter och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska underrätta sametinget så snart som möjligt när de inleder sitt arbete i ärenden som avses i 9 §. Om det är fråga om verksamhet av fortlöpande natur, ska underrättelsen lämnas i god tid innan förhandlingar ordnas. Myndigheter och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska meddela sametinget inom vilken tidsfrist sametinget ska meddela att det är villigt att förhandla om saken. Tidsfristen ska vara skälig och i den kan ärendets brådskande natur beaktas.

Om sametinget inte utnyttjar tillfället hindrar detta inte myndigheterna eller andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter att fortsätta behandlingen av ärendet.

Sametinget har rätt att före förhandlingarna få en skriftlig redogörelse om ärendet, inklusive de omständigheter som avses i 9 a § och de planer som hänför sig till dem. Sametinget ska ges en skälig tid för att förbereda sig inför förhandlingarna. Samarbetet ska inledas och förhandlingarna föras uppriktigt och vid rätt tidpunkt så att det är möjligt att påverka ärendets slutresultat innan ärendet avgörs.

Förhandlingarna ska protokollföras. I protokollet antecknas parternas synpunkter i ärendet samt resultatet av förhandlingarna.

10 §

Sammansättning och mandattid

Sametinget har 21 ledamöter och fyra ersättare som utses genom val till sameting för en mandattid på fyra år som börjar den 1 december valåret. Sametinget ska ha minst två ledamöter och en ersättare från Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner och Lapin paliskunta benämnda renbeteslags område i Sodankylä kommun. De övriga 13 medlemmarna väljs på basis av antalet röster, dock så att minst fem medlemmar ska vara från samernas hembygdsområde.

Statsrådet utser på basis av valresultatet ledamöterna och ersättarna i sametinget, beviljar på begäran avsked från uppdraget och förordnar på basis av nämnda valresultat en ny ledamot respektive ersättare i stället för den som under valperioden har upphört att vara ledamot eller ersättare.

Riksdagens svar RSv 82/2025 rd

Då en ledamot eller ersättare i sametinget förlorar den i 22 § nämnda valbarheten till sitt uppdrag ska statsrådet på initiativ av sametinget konstatera att hans eller hennes förtroendeuppdrag har upphört.

11 §

Sametingets ordförande och vice ordförande

Sametinget väljer inom sig en ordförande och två vice ordförande. Justitieministeriet ska omedelbart underrättas om valet.

Ordföranden och vice ordförandena innehar sitt uppdrag som huvudsyssla.

12 §

Sammankallande av sammanträden

Sametingets sammanträde beslutar när ett sammanträde ska hållas. Ett sammanträde ska också sammankallas om ordföranden eller styrelsen anser att det behövs eller en tredjedel av ledamöterna begär det för behandling av ett visst ärende.

Om en ledamot som valts från en kommun eller ett område inom samernas hembygdsområde inte kan delta i sammanträdet, ska i stället för honom eller henne kallas den ersättare som valts från samma kommun eller område.

13 §

Sametingets styrelse

Sametinget väljer inom sig en styrelse med en ordförande och två vice ordförande samt högst fem andra ledamöter. Sametinget väljer inom sig två ersättare till styrelsen. Justitieministeriet ska omedelbart underrättas om valet.

Den styrelse som verkar under valåret fortsätter i sitt uppdrag tills en ny styrelse har utsetts efter valet.

Styrelsen ska bereda ärendena för sametingets sammanträde och verkställa tingets beslut enligt vad som närmare bestäms i en arbetsordning.

I sametingets arbetsordning kan det bestämmas om att ledamöterna i styrelsen ska inneha sina uppdrag som huvudsyssla.

En ledamot eller ersättare i valnämnden eller besvärnämnden kan inte vara ledamot eller ersättare i sametingets styrelse.

14 §

Övriga organ

Sametinget ska i början av varje valperiod tillsätta en valnämnd för det val som avses i 4 kap. Tinget kan tillsätta också andra organ för skötseln av ärenden som hör till samernas språkliga och kulturella autonomi.

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

Bestämmelser om besvärsnämnden för vallängdsärenden vid sametinget (*besvärsnämnden*) finns i 5 kap.

15 §

Utövande av befogenheter

Sametingets sammanträde samt styrelse och övriga organ ska utöva tingets befogenheter så som föreskrivs i denna lag och bestäms i arbetsordningen för sametinget.

Sametingets sammanträde fattar beslut om principiellt viktiga och vittsyftande frågor, om inte något annat följer av ärendets brådskande natur.

Befogenheter får inte delegeras i ärenden som avses i 5 § 6 mom., 7 §, 10 § 3 mom. samt 11—14, 18 b, 18 c, 18 j, 20, 25 b, 26 och 41 §.

16 §

Byråer och personal

Sametinget har byråer samt personal i tjänste- och arbetsavtalsförhållande enligt vad som närmare bestäms i sametingets arbetsordning. Bestämmelser om byrån för samiska språket utfärdas särskilt.

På sametingets tjänstemän, tjänster och tjänsteförhållande tillämpas vad som föreskrivs och bestäms om statens tjänstemän, tjänster och tjänsteförhållande.

I fråga om personalens anställningsvillkor och hur de bestäms gäller vad som föreskrivs, bestäms eller överenskomms om statens anställningsvillkor och hur de bestäms.

17 a §

Deltagande i sammanträden med hjälp av teknisk dataöverföring

I sametingets arbetsordning kan det bestämmas att deltagande i sammanträden är möjligt med hjälp av videokonferens eller annan lämplig teknisk dataöverföring.

I arbetsordningen kan det meddelas närmare bestämmelser om det förfarande som ska iaktas vid användningen av teknisk dataöverföring.

17 b §

Initiativrätt

Minst tvåhundrafemtio samer som var röstberättigade vid det senaste sametingsvalet har rätt att lägga fram initiativ för sametinget i ärenden som hör till tinget.

Närmare bestämmelser om det förfarande som ska iaktas vid utövandet av initiativrätten och hur initiativ ska behandlas meddelas i arbetsordningen.

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

18 §

Handläggningen av ärenden

Sametingets sammanträde och andra organ är beslutföra när ordföranden eller en vice ordförande och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.

En ledamot i sametinget och i ett organ som det tillsatt är jävig att delta i beslutsfattande som rör honom eller henne personligen eller en nära släkting som avses i 28 § 2 mom. i förvaltningslagen eller en person som enligt 3 mom. i den paragrafen kan likställas med nära släkting.

Ärendena avgörs vid sametinget genom majoritetsbeslut. När rösterna faller lika avgör ordförandens röst. Vid val anses den vald som fått flest röster. Vid lika röstetal avgör lotten.

18 a §

Bokföring

På sametingets bokföring och bokslut tillämpas utöver det som föreskrivs i denna lag bokföringslagen (1336/1997).

18 d §

Revisionsberättelse

Med avvikelse från den tidsfrist som anges i 3 kap. 6 § i revisionslagen (1141/2015) ska revisionen för varje räkenskapsperiod före utgången av maj månad till sametingets styrelse avge en skriftlig revisionsberättelse som utöver det som föreskrivs i revisionslagen ska innehålla ett utlåtande om huruvida uppgifterna i verksamhetsberättelsen om användningen av statsunderstödet är riktiga.

19 §

Valår och valkrets

För valet till sameting utgör hela landet en valkrets.
Val till sameting ska förrättas vart fjärde år (*valår*).

20 §

Valnämnd

Valnämnden fattar på ansökan beslut om antecknande av personer i vallängden och upprättar vallängden. Valnämnden ordnar val till sameting på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Valnämnden har en ordförande och sex andra ledamöter som var och en har en personlig ersättare. I valnämnden ska det finnas en ledamot och en ersättare från kommunerna Enare, Utsjoki och Enontekiö samt från Lapin paliskunta benämnda renbeteslags område i Sodankylä kommun. I

Riksdagens svar RSv 82/2025 rd

valnämnden ska det också finnas sakkunskap om de samiska språk som avses i 3 § 1 punkten i samiska språklagen (1086/2003).

En ledamot eller ersättare i sametingets styrelse eller en ledamot eller ersättare i besvärsnämnden kan inte vara ledamot eller ersättare i valnämnden.

21 §

Rösträtt

En förutsättning för antecknande i vallängden för sametinget är oberoende av bostadsort dessutom utöver vad som föreskrivs i 3 § att personen i fråga senast på valförrättningens sista dag har fyllt 18 år och är finsk medborgare eller som utländsk medborgare har haft i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland vid den tidpunkt då ansökan om upptagande i vallängden senast ska framföras.

22 §

Valbarhet

Valbar vid valet till sameting är varje röstberättigad som har samtyckt till att vara kandidat och som inte är omyndig.

En ledamot eller ersättare i valnämnden eller besvärsnämnden kan inte vara kandidat.

23 §

Vallängd

Valnämnden ska upprätta en vallängd över de röstberättigade. Valnämnden är personuppgiftsansvarig för vallängden.

I vallängden antecknas kommunvis i alfabetisk ordning den röstberättigades namn och personbeteckning, samt hemkommun och adress om de är kända. Valnämnden kan använda uppgifter i befolkningsdatasystemet vid upprättandet av vallängden. Hemkommunen och adressen får dock inte antecknas i vallängden, om dessa uppgifter ska hållas hemliga enligt 24 § 1 mom. 31 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller om det i befolkningsdatasystemet har gjorts en spärrmarkering enligt 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) för personen i fråga.

I vallängden ska röstberättigade personer tas upp på ansökan. En förutsättning för att rösträtten ska kunna utövas i närmast följande sametingsval är att ansökan lämnas senast före utgången av september året före valåret.

Den som antecknats i vallängden vid föregående val tas upp i vallängden utan ansökan, om han eller hon uppfyller de förutsättningar för anteckning i vallängden som anges i den gällande lagen. En person antecknas dock inte i vallängden, om han eller hon meddelar valnämnden att han eller hon inte vill bli antecknad i vallängden. När vallängden upprättas kan valnämnden dessutom på eget initiativ vid val till sameting som ordnats den 1 januari 2027 eller efter det beakta sådana barn till de röstberättigade i vallängden som sedan föregående val uppnått rösträttsåldern och så-

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

dana barn som senast den tidpunkt som anges i 21 § kommer att uppnå rösträttsåldern. Dessa personer kan dock tas upp i vallängden först efter att de skriftligen anmält till valnämnden att de betraktar sig som samer enligt 3 § 1 mom.

Valnämnden fastställer och undertecknar vallängden senast den sista december året före valet. Ändring i valnämndens beslut om fastställande av vallängden får inte sökas genom besvär.

24 §

Meddelande på kort och beslut

Valnämnden uppgör för varje person som intagits i vallängden ett meddelande på kort av vilket framgår de uppgifter om den röstberättigade som intagits i vallängden, tiden då vallängden hålls framlagd, röstning vid valet samt valdagen och rätten enligt 31 a § att rösta på valdagen samt valnämndens adress.

Valnämnden ska i god tid innan vallängden läggs fram sända ett meddelande på kort till samtliga röstberättigade vars adress är känd.

Ett beslut av valnämnden om att inte anteckna en person i vallängden eller ett beslut genom vilket valnämnden har avvisat en begäran om att bli upptagen eller inte bli upptagen i vallängden ska sändas till personen i fråga i god tid innan vallängden läggs fram.

25 §

Framläggande av vallängd

Valnämnden ska lägga fram vallängden eller uppgifterna i den med undantag av personbeteckningarna så att det från det att tiden för framläggande löpt ut finns en tid om minst sex månader till dess val förrättas.

Vallängden ska vara framlagd under 10 på varandra följande vardagar, dock inte lördagar.

På framläggande av vallängden iakttas vad som i 62 § i förvaltningslagen föreskrivs om offentlig delgivning, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

25 a §

Vallängdens offentlighet

Var och en har rätt att ta del av vallängden och handlingar i anslutning till upprättandet av den under den tid vallängden är framlagd. Vallängden och handlingar i anslutning till upprättandet av den får inte lämnas ut för kopiering eller fotografering, inte heller får kopior av dem ges ut. Den som är antecknad i vallängden har dock rätt att avgiftsfritt få ett utdrag ur de uppgifter som antecknats om honom eller henne i längden. Bestämmelser om en parts rätt att ta del av de handlingar som hänför sig till behandlingen av ärendet finns i 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Vallängden och sådana handlingar i anslutning till upprättandet av den som innehåller uppgifter om en persons etniska ursprung ska vara sekretessbelagda vid andra tidpunkter än den som avses i 1 mom. Sekretessen hindrar inte att uppgifter lämnas ut till sametinget för val av ledamöter

Riksdagens svar RSv 82/2025 rd

och ersättare till sametingets organ eller för utredande av initiativrätt eller till den som behöver information för att reda ut sin rösträtt.

Bestämmelser om offentligheten i fråga om handlingar som hänför sig till upprättandet av vallängden finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

25 b §

Rättelse av fel i vallängden

Valnämnden kan på eget initiativ eller på yrkande av en röstberättigad rätta ett fel i vallängden. Yrkandet ska dock framställas inom 14 dagar från det att tiden för framläggande av vallängden löpte ut. Ändringarna ska göras senast två månader innan valförrättningen inleds.

Om en person införs i vallängden, ska till honom eller henne utan dröjsmål sändas ett meddelande på kort enligt 24 §.

Om en felaktig anteckning i vallängden rättas ska rättelsen utan dröjsmål meddelas den berörda personen, om detta inte är uppenbart onödigt.

26 §

Begäran om omprövning av beslut som gäller vallängden

Den som anser att han eller hon obehörigen har utelämnats ur vallängden får begära omprövning av beslutet om vallängden hos valnämnden. En begäran om omprövning som riktats till valnämnden ska lämnas till valnämnden inom 14 dagar från det att tiden för framläggande av vallängden löpte ut.

Har en begäran om omprövning som ska lämnas till valnämnden inkommit till besvärsnämnden inom utsatt tid, ska begäran om omprövning inte avvisas. Begäran om omprövning ska utan dröjsmål sändas från besvärsnämnden till valnämnden.

Om valnämnden beslutar att personen i fråga ska tas upp i vallängden, ska valnämnden utan dröjsmål sända ett för röstberättigade avsett meddelande på kort enligt 24 § till honom eller henne.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som gäller begäran om omprövning finns i 41 l §.

26 a §

Röstning på grundval av ett beslut meddelat av en besvärssinstans

En person som innan rösträkningen inleds för valnämnden eller på valdagen för valbestyrelsen visar upp ett sådant lagakraftvunnet beslut om personens rösträtt som meddelats av en besvärssinstans ska ges möjlighet att få valhandlingar och att rösta.

Personen är skyldig att lämna beslutet eller en bestyrkt kopia av det till valnämnden eller valbestyrelsen för anteckning i vallängden.

Riksdagens svar RSv 82/2025 rd

27 §

Kandidatuppställning och kandidatförteckning

En kandidat i val till sametinget får ställas upp av en valmansförening som har bildats av minst tre röstberättigade och som ska ha ett ombud och ett vice ombud.

Varje röstberättigad får delta i uppställningen av endast en kandidat. Om någon hör till två eller flera valmansföreningar, ska valnämnden stryka hans eller hennes namn ur dem alla.

En valmansförening ska lämna sin kandidatansökan till valnämnden senast den 31 dagen och kompletteringar till ansökan senast den 27 dagen innan valförrättningen inleds.

Valnämnden ska upprätta en kandidatförteckning senast den 21 dagen innan valförrättningen inleds. Kandidatförteckningen ska offentliggöras, sändas till valombuden och hållas framlagd under valet.

I valnämndens beslut om kandidatförteckningen får ändring inte sökas särskilt.

28 §

Valförrättning

Val till sametinget förrättas under en period om sex veckor som börjar på måndagen den sista hela veckan i augusti. Valet förrättas med anlitande av posten eller genom att röstsedeln på annat sätt än per post lämnas till ett ställe som valnämnden meddelar. Inom samernas hembygdsområde ordnas valet också i form av röstning på valdagen.

Valet ska kungöras offentligt.

29 §

Valhandlingar

Valnämnden ska sedan valförrättningen inletts utan dröjsmål bevisligen delge de röstberättigade vilkas adress är känd den med valnämndens stämpel försedda röstsedeln, valkuvertet, foljebrevet, ytterkuvertet, kandidatförteckningen och röstningsanvisningarna (*valhandlingar*).

En röstberättigad som inte har fått valhandlingarna per post eller som av någon annan orsak saknar dem, ska ges möjlighet att få valhandlingarna på valnämndens byrå, på ett röstningsställe på valdagen eller på ett annat ställe som valnämnden meddelar.

I röstningsanvisningarna ska besöksadresserna och öppettiderna för valnämndens byrå och de andra ställen där valhandlingarna kan fås och till vilka de kan lämnas in samt besöksadresserna och öppettiderna för röstningsställena på valdagen anges.

30 §

Röstning med anlitande av posten

Den röstberättigade kan utnyttja sin rösträtt efter att han eller hon fått valhandlingarna. Väljaren ska i röstsedeln tydligt anteckna numret på den kandidat som han eller hon ger sin röst till.

Riksdagens svar RSv 82/2025 rd

Röstningen har slutförts när den röstberättigade bevisligen har lämnat det slutna valkuvertet med röstsedeln och ett ifyllt och undertecknat följebrev inneslutna i ytterkuvertet för postbefordran till valnämnden. Om väljaren bifogar sitt meddelande på kort, behöver han eller hon endast skriva sin underskrift på följebrevet.

De röster som inkommit per post till valnämnden innan rösträkningen inleds beaktas vid rösträkningen.

31 §

Röstning genom inlämnande av ytterkuvert till valnämnden på annat sätt än per post

Den röstberättigade eller en person som bemyndigats av denne kan även lämna de valhandlingar som avses i 30 § i ytterkuvertet till valnämndens byrå eller andra ställen som valnämnden meddelat, mellan måndagen den hela fjärde veckan och söndagen den hela sjätte veckan av valet eller på valdagen till valbestyrelsen på vilket röstningsställe som helst.

Valnämnden ska se till att valhandlingar som lämnats in på dess verksamhetsställen och andra ställen som den meddelat förvaras på ett sätt som tryggar valhemligheten och att de levereras säkert till valnämndens byrå i Enare innan rösträkningen inleds.

31 a §

Röstning på valdagen

Röstning på valdagen ordnas söndagen den sjätte veckan av valförrättningen.

Röstningen på valdagen ska förrättas samtidigt i varje kommun inom samernas hembygdsområde. I varje kommun ska det finnas minst ett röstningsställe.

En röstberättigad får rösta på det sätt som avses i 31 g § endast i den kommun inom samernas hembygdsområde som i vallängden är antecknad som hans eller hennes hemkommun.

Röstningen ska ordnas så att valhemligheten bevaras.

31 c §

Valbestyrelse

Valnämnden ska i god tid före valet tillsätta en valbestyrelse för varje röstningsställe i vilken det ska ingå tre medlemmar och minst två ersättare och där en ledamot i valnämnden och ledamotens personliga ersättare är medlem och ersättare i valbestyrelsen. En kandidat i valet till sameting kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen.

Den medlem som företräder valnämnden är valbestyrelsens ordförande. Valbestyrelsen utser vid behov en vice ordförande inom sig.

Valbestyrelsen är beslutförför med tre medlemmar.

Riksdagens svar RSv 82/2025 rd

31 h §

Avslutande av röstningen på valdagen och valprotokollet

När röstningen på valdagen har avslutats ska valbestyrelsen se till att den förseglade valurnan och vallängden för röstningsområdet i vilken röstningsanteckningarna gjorts samt ytterkuvert som eventuellt lämnats till valbestyrelsen utan obefogat dröjsmål transporteras till valnämndens byrå i Enare på ett sätt som säkerställer valhemligheten. Valbestyrelsen ska också se till att förseglingsmaterialet förstörs omedelbart efter förseglingen av urnan. Valnämnden ska se till att valurnan och vallängden för röstningsområdet förvaras på ett säkert ställe till dess att rösträkningen inleds.

Valbestyrelsen ska vidare se till att ett protokoll förs över röstningen på valdagen och att i det antecknas

- 1) dagen och klockslaget då röstningen på valdagen började och förklarades avslutad,
- 2) närvarande medlemmar och ersättare i valbestyrelsen,
- 3) valbiträdena och de biträden som väljarna själva utsett,
- 4) antalet väljare.

32 §

Röstning på vårdanstalt och i hemmet

De som vårdas på en anstalt inom samernas hembygdsområde samt de som vårdas hemma inom hembygdsområdet och som inte annars kan rösta utan oskäligen svårigheter får rösta där de vårdas.

För röstning där den röstberättigade vårdas förordnar valnämnden den ledamot och den ersättare som i valnämnden representerar ifrågavarande kommun att verka som valförrättare respektive ersättare. Till ersättare för valförrättaren kan väljas även någon annan som är lämplig för uppgiften.

Då röstning sker där den röstberättigade vårdas ska vid röstningen utöver den som röstar och valförrättaren vara närvarande en person som den röstande valt eller godkänt och som antecknats som röstberättigad i vallängden för sametinget.

34 §

Påbörjande av rösträkningen

Valnämnden ska påbörja rösträkningen klockan 9 måndagen efter valförrättningen. De ytterkuvert som inkommit efter att rösträkningen påbörjats ska öppnades lämnas obeaktade. Vid förrättningen ska protokoll föras.

En valmansförenings ombud och vice ombud har rätt att vara närvarande vid rösträkningen.

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

35 §

Anteckning i vallängden

Rösträkningen påbörjas så att foljebreven öppnas och alla de som röstat i enlighet med bestämmelserna i 30 och 31 § antecknas i vallängden enligt foljebrevet.

En röst ska lämnas obeaktad, om

1) den som röstat inte har antecknats som röstberättigad i vallängden eller om det framkommer att han eller hon avlidit innan valförrättningen inleddes,

2) foljebrevet är så bristfälligt att det inte klart framgår vem som har röstat, eller om

3) en obehörig anteckning om väljaren eller kandidaten har gjorts på valkuvertet.

Om det av foljebreven framgår att den röstberättigade har röstat flera gånger på det sätt som avses i 30 eller 31 §, beaktas endast ett av ytterkuverten.

En röst som avgetts vid en annan tidpunkt än på valdagen ska lämnas obeaktad också i det fall att anteckningarna i vallängden för röstningsområdet visar att väljaren har röstat på valdagen på det sätt som avses i 31 g §.

Sedan samtliga väljare har antecknats i vallängden och de valkuvert jämte foljebrev som lämnats utan beaktande har avskilts från dem som godkänts ska de godkända valkuverten läggas öppnade i valurnan.

38 §

Bestämmande av valresultatet

De 21 personer som vid valet har fått det största antalet röster blir valda till ledamöter i same-tinget, förutsatt att bland dessa finns minst det antal kandidater från kommunerna Enare, Utsjoki och Enontekis samt från Lapin paliskunta benämnda renbeteslags område i Sodankylä kommun som föreskrivs i 10 §. Om det antal som anges i 10 § inte nås, blir de kandidater från kommunen eller området i fråga valda som därefter fått det största antalet röster så att kraven i 10 § uppfylls. Om det föreskrivna antalet kandidater från någon kommun eller något område inom hembygdsområdet inte finns, väljs de kandidater från hembygdsområdet som därefter har fått det största antalet röster.

Till ersättare väljs den kandidat som efter de kandidater som invalts från kommunerna Enare, Utsjoki och Enontekis samt från Lapin paliskunta benämnda renbeteslags område i Sodankylä kommun fått det största antalet röster.

Är röstetalen lika stora avgörs kandidaternas inbördes ordningsföljd genom lottning.

Kandidatens kommun eller område vid rösträkningen bestäms enligt var han eller hon har haft sin hemkommun vid den tidpunkt då tidsfristen för kandidatuppställningen löpte ut.

39 §

Fastställande av valresultatet

Valnämnden ska den tredje dagen efter att rösträkningen påbörjats fastställa valresultatet vid ett sammanträde.

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

Valresultatet ska omedelbart meddelas justitieministeriet för förordnande av sametingets ledamöter och ersättare för följande mandatperiod.

40 §

Besvär över valresultatet

En röstberättigad som anser att valnämndens åtgärd i samband med eller beslut om fastställande av valresultatet står i strid med lag får framställa en begäran om omprövning hos sametingets styrelse inom 14 dagar från det att valnämnden fastställde valresultatet. Bestämmelser om sökande av ändring i ärenden som gäller vallängden finns i 5 kap.

Sametingets styrelse ska behandla begäran om omprövning i brådska ordning och senast före utgången av valåret.

I ett beslut av sametingets styrelse får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från det att styrelsens beslut har delgetts den berörda personen. Vid sökande av ändring iakttas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Om ett beslut eller en åtgärd av valnämnden som nämns i 1 mom. har stridit mot lag och detta har inverkat på valresultatet, ska valresultatet rättas och statsrådet vid behov förordna ledamöterna och ersättarna i sametinget på basis av det rättade valresultatet.

Om valresultatet inte kan rättas ska nyval utlysas.

40 c §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av justitieministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om

- 1) kungörelser i samband med val,
- 2) ansökningar om upptagande i vallängden och avförande ur vallängden samt utredningar som ska medfölja ansökan,
- 3) framläggning av vallängden,
- 4) kandidatansökan och kandidatförteckningen,
- 5) anordnande av röstning på valdagen, om kommunen har fler än ett röstningsställe för röstningen på valdagen,
- 6) röstsedlarna, och
- 7) förvaringen av valhandlingar.

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

5 kap.

Sökande av ändring i ärenden som gäller vallängden

41 §

Besvärsnämndens uppgift och behörighet

Besvärsnämnden för vallängdsärenden vid sametinget (*besvärsnämnden*) är första besvärinstans i sådana ärenden enligt 26 § som gäller upptagande i och avförande ur vallängden för sametinget.

Besvärsnämnden, som finns i anslutning till sametinget, är ett självständigt och oberoende organ.

41 a §

Besvärsnämndens ordförande och övriga ledamöter

Besvärsnämnden leds av en ordförande som kan ha uppdraget som huvudsyssla.

Besvärsnämnden har dessutom som ledamöter med uppdraget som bisyssla en lagfaren ledamot och två sakkunnigledamöter. Dessutom ska besvärsnämnden ha ett tillräckligt antal ersättare. På ersättarna tillämpas vad som i lag föreskrivs om besvärsnämndens ledamöter.

När ordföranden har förhinder utövas den behörighet som föreskrivits för ordföranden av besvärsnämndens lagfarna ledamot (*vice ordförande*).

41 b §

Ordförandens och de övriga ledamöternas behörighet och utnämning

Besvärsnämndens ordförande och lagfarna ledamot ska uppfylla de allmänna behörighetsvillkoren för domare som anges i 10 kap. 1 § 1 mom. i domstolslagen (673/2016).

Av besvärsnämndens övriga ledamöter krävs rättrådighet, förtrogenhet med besvärsnämndens ansvarsområde samt behövliga personliga egenskaper. Besvärsnämndens ordförande och ledamöter behöver inte vara antecknade i vallängden för sametinget.

Statsrådet tillsätter besvärsnämnden för sex år i sänder. Statsrådet förordnar besvärsnämndens ordförande till tjänsten tills vidare och övriga ledamöter med uppdraget som bisyssla för mandatiden. Besvärsnämnden tillsätts på förslag av sametinget.

En ledamot eller ersättare i sametinget eller en ledamot eller ersättare i valnämnden eller en person som är anställd hos sametinget kan inte höra till besvärsnämnden. Den som är uppställd som kandidat i valet till sameting enligt 22 § kan inte vara ledamot eller ersättare i besvärsnämnden.

Besvärsnämndens ordförande och övriga ledamöter ska redogöra för sina bindningar. På redogörelse för bindningar tillämpas vad som i 17 kap. 17 § i domstolslagen föreskrivs om sakkunnigledamöters skyldighet att lämna en redogörelse för sina bindningar. Redogörelsen för bindningar ska lämnas till justitieministeriet och för kännedom till besvärsnämnden. Vid registrering

Riksdagens svar RSv 82/2025 rd

av uppgifter som gäller bindningar ska bestämmelserna i lagen om ett register över bindningar och bisysslor (507/2023) iakttas.

41 c §

När en plats som ordförande eller ledamot i besvärsnämnden blir ledig

Det som föreskrivs om innehavare av domartjänst ska tillämpas på besvärsnämndens ordförandes och ledamöters rätt att kvarstå i sitt uppdrag.

Om en plats som ordförande eller annan ledamot blir ledig under mandattiden, förordnas en efterträdare för återstoden av mandattiden.

41 d §

Domarförsäkran

Besvärsnämndens ordförande och övriga ledamöter ska när de tillträder sitt uppdrag avge domarförsäkran, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen.

41 e §

Ordförandens och övriga ledamöters ställning

Besvärsnämndens ordförande och övriga ledamöter är oberoende i sin utövning av dömande makt.

Besvärsnämndens ordförande och övriga ledamöter handlar under domaransvar, om vilket det föreskrivs närmare i 9 kap. i domstolslagen.

Besvärsnämndens ordförande och ledamöter är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 70 år.

41 f §

Föredragande

Besvärsnämnden ska ha ett tillräckligt antal föredragande i huvud- eller bisyssla samt tillräcklig övrig personal.

En föredragande i besvärsnämnden ska ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst. I besvärsnämndens arbetsordning bestäms det närmare om föredragandenas uppgifter.

Besvärsnämnden utnämner sina föredragande och sin övriga personal.

41 g §

Besvärsnämndens sammansättning vid avgörande

I besvärsnämnden avgörs besvärssärendena på föredragning i plenum.

Riksdagens svar RSv 82/2025 rd

Plenum är beslutfört när ordföranden, den lagfarna ledamoten och minst en sakkunnigledamot är närvarande.

41 h §

Behandlingen av ärenden

Vid behandlingen av ärenden i besvärsnämnden tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs särskilt i denna lag. Ett beslut som meddelas av besvärsnämnden är avgiftsfritt.

41 i §

Offentlighet vid behandlingen

I fråga om offentlighet vid rättegång i besvärsnämnden tillämpas lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007).

41 j §

Finansiering

Kostnaderna för besvärsnämnden betalas av statens medel.

Arvodena för besvärsnämndens ordförande och ledamöter bestäms enligt grunder som fastställts av justitieministeriet.

41 k §

Arbetsordning

Närmare föreskrifter om besvärsnämndens organisation och personal och om arbetet i besvärsnämnden finns i besvärsnämndens arbetsordning, som fastställs i besvärsnämndens plenum.

41 l §

Förfarande vid ändringssökande

Besvär som riktats till besvärsnämnden ska lämnas till valnämnden inom 14 dagar från delfåendet av valnämndens beslut om begäran om omprövning.

Valnämnden ska utan dröjsmål lämna besvären, de handlingar som gäller ärendet och sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden.

Har besvär som ska lämnas till valnämnden inkommit till besvärsnämnden inom utsatt tid, ska besvären inte avvisas på denna grund. Besvären ska då utan dröjsmål sändas till valnämnden.

Besvärsnämnden ska behandla besvären i brådsökande ordning.

Bestämmelser om sökande av ändring i besvärsnämndens beslut finns i 41 m §.

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

41 m §

Fortsatta besvär hos högsta förvaltningsdomstolen

I besvärsnämndens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

På ansökan om och beviljande av besvärstillstånd tillämpas 110 och 111 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I fråga om angivande av skälen till ett beslut om besvärstillstånd tillämpas 112 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. På sökande av ändring hos högsta domstolen tillämpas i övrigt bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

42 §

Ändringssökande

I ett beslut av sametingets styrelse och nämnd samt andra organ som tillsatts av sametinget får ändring sökas genom besvär hos sametinget, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annanstans i lag. I ett beslut av sametinget får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om sökande av ändring finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

43 §

Anställning av personal

Sametinget utnämner eller anställer sin personal.

43 a §

Rätt till pension

Personer som är anställda av sametinget har rätt till pension, och då de avlidit har deras förmanstagare rätt till familjepension av statens medel enligt i tillämpliga delar samma stadganden som gäller för personer som är anställda av staten och för deras förmanstagare.

För att täcka utgifterna för det pensionsskydd som avses i 1 mom. ska sametinget betala en pensionsavgift enligt lagen om statens pensionsfond (1297/2006).

För verkställighet av pensionsskyddet ska sametinget årligen till statskontoret lämna uppgifter om den personal som är anställd av sametinget. Uppgifterna ska lämnas enligt statskontorets anvisningar.

Riksdagens svar RSV 82/2025 rd

Betalas pensionsavgiften inte inom utsatt tid ska till statens pensionsfond betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Pensionsavgift och dröjsmålsränta får drivas in enligt lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

43 b §

Tystnadsplikt och skadeståndsskyldighet

En ledamot av sametinget eller en medlem av ett organ som avses i 14 § eller en revisor som avses i 18 c § får inte för någon utomstående olovligen röja eller till sin egen nytta utnyttja vad han vid fullgörande av uppdraget fått veta om någon annans personliga omständigheter, ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet.

En person som avses i 1 mom. är skyldig att ersätta skada som han i sitt uppdrag uppsåtligen eller av vållande åsamkat sametinget. Detsamma gäller för skada som vållats någon annan genom brott mot denna lag.

På jämkning av skadeståndet samt, om de skadeståndsskyldiga är flera, på fördelningen av ansvaret tillämpas skadeståndslagen (412/1974).

I fråga om en tjänstemans och en arbetstagares skadeståndsskyldighet gäller vad som föreskrivs i skadeståndslagen eller någon annanstans.

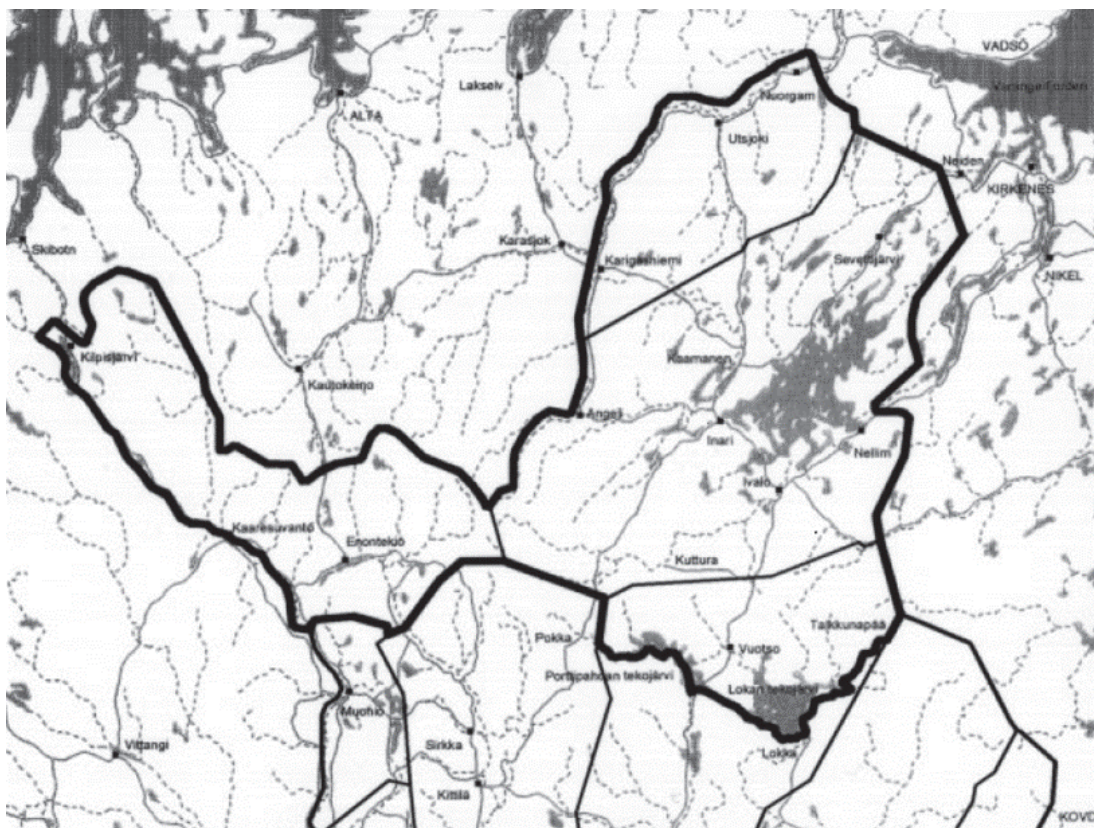
Denna lag träder i kraft den 20 .

På sameting vars mandattid inte löpt ut vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas 10 § i den lydelse den hade vid ikraftträdandet av denna lag.

Sameting vars mandattid inte löpt ut när denna lag träder i kraft fortsätter i sitt uppdrag fram till ingången av mandattiden för det första sameting som väljs enligt denna lag.

På ett ärende enligt 9 § som är anhängigt vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas den 9 § som gällde vid ikraftträdandet. På ett sådant ärende tillämpas inte 9 a och 9 b § i denna lag.

KARTA ÖVER SAMERNAS HEMBYGDSOMRÅDE

Riksdagens svar RSv 82/2025 rd

Lag

om ändring av 40 kap. 11 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 40 kap. 11 § 1 punkten, sådan den lyder i lag 641/2021, som följer:

40 kap.

Om tjänstebrott

11 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tjänsteman* den som står i tjänsteförhållande eller därmed jämförbart anställningsförhållande till staten, till ett välfärdsområde eller till en välfärdssammanslutning eller till en kommun eller till en samkommun eller något annat offentligrättsligt samarbetsorgan för kommuner, till riksdagen, till något av statens affärsverk, till den evangelisk-lutherska kyrkan eller den ortodoxa kyrkan eller till en församling eller ett samarbetsorgan för församlingar inom kyrkan eller till landskapet Åland, sametinget, Finlands Bank, Folkpensionsanstalten, Arbetshälsoinstitutet, Keva, Kommunernas garanticentral eller Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT,

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 19.6.2025

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare